

Domov>Vaše pravice>Žrtve kaznivih dejanj>Odškodnina>Uveljavljanje odškodnine zoper storilca kaznivega dejanja
Uveljavljanje odškodnine zoper storilca kaznivega dejanja

Španija

Kako lahko uveljavljam odškodnino ali druga pravna sredstva/nadomestila zoper storilca kaznivega dejanja v sodnem postopku (kazenski postopek) in na koga moram nasloviti ta zahtevek?

V španskem pravu je običajni postopek za uveljavljanje odškodnine za utrpelo škodo kazenski postopek, v katerem se presojata civilna in kazenska odgovornost. Zato krajevno pristojno kazensko sodišče (*Juzgado de Instrucción*) oškodovancu ponudi civilno tožbo, tako da lahko ta izjavi, ali želi zahtevek uveljavljati v kazenskem postopku ali pa si pridržuje pravico, da odškodnino za utrpelo škodo uveljavlja v civilnem postopku.

Če oškodovanec izjavi, da želi zahtevek uveljavljati v kazenskem postopku, se lahko odloči, bodisi da civilno tožbo v njegovem imenu vložijo državni tožilec (to se zgodi tudi, če se ne izreče za nič) bodisi da po želji nastopi osebno (po odvetniku in procesnem pooblaščenca).

Če se oškodovanec odloči za uveljavljanje odškodnine zunaj kazenskega postopka, mora začeti civilni postopek v skladu s pravili za tak postopek.

Posledično lahko žrtev zahtevek za odškodnino vložijo pri sodišču bodisi osebno z izjavo, ki jo prejme v času, ko ji je ponujena možnost, da se v postopek vključi kot zasebna stranka, bodisi pisno z navedbo svojega zahtevka, ki ga mora potrditi odvetnik ali procesni pooblaščenec. Ta pisna navedba ni nujna: če ne bo opravljena, bo državni tožilec začel civilni in kazenski postopek.

Pomoč pri pripravi vloge vam lahko zagotovijo uradi za podporo žrtvam kaznivih dejanj (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*), ki so v vseh avtonomnih skupnostih, v skoraj vseh prestolnicah pokrajin in tudi v drugih mestih; v primeru terorističnih kaznivih dejanj vam lahko pomoč zagotovi urad za informacije in podporo žrtvam terorizma pri nacionalnem višjem sodišču (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*).

V kateri fazi kazenskega postopka moram predložiti zahtevek?

Zahtevek lahko vložite v kateri koli fazi postopka, vendar pred začetkom ustne obravnave. Krajevno pristojno kazensko sodišče vam ponudi možnost vložiti zahtevek v fazi preiskave, ko je obveščeno o obstoju oškodovane stranke.

Kaj lahko zahtevam v zahtevku in kaj moram navesti (skupni znesek in/ali posamezne izgube, izgubljeni dobiček in obresti)?

V zahtevku je treba natančno navesti povzročeno škodo, tj. znesek, ter mu priložiti ustrezne račune ali predračune v utemeljitev zahtevka, ki jih bo pozneje proučil sodni izvedenec.

Ali obstaja poseben obrazec za takšne zahteveke?

Ne.

S katerimi dokazi moram podpreti svoj zahtevek?

V utemeljitev odškodninskega zahtevka morate predložiti ustrezne račune ali predračune. Če ste zaprosili za pravno pomoč, boste morali predložiti dokazila o svojem dohodku in premoženju.

Ali moram v zvezi z zahtevkom plačati sodne takse ali druge stroške?

Ne.

Ali lahko pred in/ali med postopkom dobim pravno pomoč? Ali lahko dobim pravno pomoč, če ne živim v državi, v kateri poteka postopek?

Kot žrtev prosilka imate od prvega stika z organi in uradniki pravico prejeti informacije o postopku za pridobitev pravnega svetovanja in obrambe ter, kadar je ustrezno, o pogojih, pod katerimi ju lahko dobite brezplačno. Te informacije vam bodo zagotovili tudi uradi za podporo žrtvam kaznivih dejanj.

Kot žrtev prosilka lahko zahtevo za priznanje upravičenosti do pravne pomoči vložite pri uradniku ali organu, ki vam je dal informacije o postopku za pridobitev pravnega svetovanja in obrambe ter, kadar je ustrezno, o postopku za brezplačno pridobitev pravnega svetovanja in obrambe. Uradnik ali organ bo zahtevo skupaj s predloženo dokumentacijo posredoval ustrezni odvetniški zbornici.

Zahtevo lahko predložite tudi uradom za podporo žrtvam kaznivih dejanj, ti pa jo posredujejo ustrezni odvetniški zbornici.

Na splošno lahko kot žrtev prosilka izkoristite storitve pravnega svetovanja, ki vsem državljanom zagotavljajo informacije o zakonodaji. Te storitve organizirajo odvetniške zbornice v vseh sodnih okrajih.

Za dostop do njih morate izpolniti obrazec, ki ga lahko dobite pri sodiščih, ministrstvu za pravosodje in drugih državnih uradih, ter dokazati, da vaša sredstva ne zadostujejo. Zahtevo morate predložiti odvetniški zbornici na območju zadevnega sodišča ali pri sodišču na območju, kjer prebivate, če se kazenski postopek še ni začel. Ko se kazenski postopek začne, lahko kadar koli pridobite brezplačno pravno pomoč, če se kot žrtev osebno udeležite postopka.

Če ste žrtev kaznivega dejanja nasilja na podlagi spola, vam za pridobitev pravne pomoči ni treba najprej dokazati, da vaša sredstva ne zadostujejo.

Če ste žrtev terorizma, lahko prav tako dobite pravno pomoč.

Kot žrtev kaznivega dejanja lahko zaprosite za pravno pomoč v Španiji, če ste državljan katere koli države članice EU in dokažete, da vaša sredstva ne zadostujejo.

Ne glede na obstoj sredstev za začetek pravnega postopka se vam pravica do pravne pomoči prizna in ta pomoč zagotovi takoj, če ste žrtev nasilja na podlagi spola, terorizma ali trgovine z ljudmi, in sicer v vseh postopkih, ki so povezani z vašim statusom žrtve, izhajajo iz njega ali so rezultat vašega statusa žrtve, oziroma če ste mladoletnik ali imate motnjo v duševnem razvoju ali duševno bolezen, ste žrtev zlorabe ali okrutnega ravnanja.

Ta pravica velja tudi za prejemnike kakršne koli pomoči v primeru žrtvine smrti, če niso bili udeleženi pri dejanjih.

Za namene pridobitve pravne pomoči se kot prosilec ob vložitvi prijave ali tožbe oziroma ob začetku kazenskega postopka za katero koli navedeno kaznivo dejanje štejete za žrtev in ta status ohranite, dokler traja kazenski postopek ali če je bila po koncu postopka izrečena obsodilna sodba.

Pravica do pravne pomoči preneha, ko postane oprostilna sodba pravno močna, ali po začasnih ali dokončnih ustavitvi postopka, ker kaznivo dejanje ni dokazano, pri čemer ni treba povrniti stroškov prejemkov, ki so bili do tega trenutka brezplačno na voljo.

V različnih postopkih, ki jih je mogoče začeti zaradi vašega statusa žrtve navedenih kaznivih dejanj, zlasti v postopkih zaradi nasilja na podlagi spola, vam mora pomagati isti odvetnik, če je vaša pravica do obrambe tako ustrezno zagotovljena.

Pravico do pravne pomoči imate, če vaš letni dohodek in dohodek na družinsko enoto ne presega:

dvakratnika javnega indeksa prihodkov (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples – IPREM*), ki velja ob vložitvi zahteve, če zadevne osebe niso del družinske enote. IPREM je kazalnik, ki se določa letno in uporablja za določitev zneska nekaterih prejemkov ali praga za dostop do nekaterih prejemkov, pravic ali javnih storitev;

dvainpolkratnika kazalnika IPREM, ki velja ob vložitvi zahteve, če so zadevne osebe del katere koli vrste družinske enote z manj kot štirimi člani; trikratnika kazalnika IPREM, če zadevne družinske enote sestavljajo vsaj štirje člani.

Če vam je kot žrtvi odobrena pravna pomoč, boste oproščeni plačila naslednjih stroškov:

predhodnega pravnega svetovanja;

odvetniških nagrad in nagrad procesnih pooblaščenecov;

objave obvestil v uradnih glasilih;

predplačil, ki se zahtevajo za vložitev nekaterih pritožb;

nagrada izvedencem.

Poleg tega boste upravičeni do 80-odstotnega znižanja stroškov notarskih zapisov ter potrdil iz zemljiškega in poslovnega registra.

V katerih primerih bi kazensko sodišče zavrglo ali zavmilo moj zahtevek zoper storilca kaznivega dejanja?

Na splošno mora sodišče v primeru **nasilnih kaznivih dejanj in kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost** presoditi obstoj namerne (naklepne) nasilnega kaznivega dejanja ali kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost ter to navesti v sodni odločbi, s katero konča kazenski postopek. V tej končni sodni odločbi v kazenskem postopku mora biti jasno določena vzročna zveza med kaznivim dejanjem in poškodbami ali okvaro zdravja ali, če je to ustrezno, smrtjo. S sodno odločbo, s katero se konča kazenski postopek, se lahko tudi odredi začasna ali dokončna ustavitev postopka.

V skladu s špansko zakonodajo o kazenskih zadevah je začasna ustavitev postopka primerna, če storitev kaznivega dejanja, ki je privedla do sodne zadeve, ni ustrezno dokazana ali če je ugotovljeno, da je bilo kaznivo dejanje storjeno, vendar ni dovolj razlogov za obtožbo določene osebe ali oseb kot storilcev, sosterilcev ali pomočnikov.

Dokončna ustavitev postopka je primerna, če ni nobenega razumnega znaka, da je bilo dejanje, ki je privedlo do sodne zadeve, storjeno, če dejanje ne pomeni kaznivega dejanja ali če so osebe, ki se jim sodi kot storilcem, sosterilcem ali pomočnikom, oproščene kazenske odgovornosti.

V primeru **terorističnih kaznivih dejanj** mora sodišče na splošno presoditi, ali obstaja civilnopravna odgovornost za dejanja in škodo, ki je določena v veljavni zakonodaji. Za odobritev pomoči in prejemkov, priznanih v španski zakonodaji na področju terorizma, veljajo načela o odškodnini, določena v Evropski konvenciji o odškodnini žrtvam nasilnih kaznivih dejanj.

Ali lahko zoper tako odločbo vložim pritožbo ali druga pravna sredstva?

Če se preiskovalni sodnik (sodišče ali sodni organ) odloči zaključiti postopek, tj. določiti dokončno ustavitev, se lahko žrtev pritoži, če je osebno nastopila v postopku in če je to zasebni pregon.

V skladu s špansko zakonodajo o kazenskih zadevah je začasna ustavitev postopka primerna, če storitev kaznivega dejanja, ki je privedla do sodne zadeve, ni ustrezno dokazana ali če je ugotovljeno, da je bilo kaznivo dejanje storjeno, vendar ni dovolj razlogov za obtožbo določene osebe ali oseb kot storilcev, sosterilcev ali pomočnikov.

Dokončna ustavitev postopka je primerna, če ni nobenega razumnega znaka, da je bilo dejanje, ki je privedlo do sodne zadeve, storjeno, če dejanje ne pomeni kaznivega dejanja ali če so osebe, ki se jim sodi kot storilcem, sosterilcem ali pomočnikom, oproščene kazenske odgovornosti.

V primeru **nasilnih kaznivih dejanj in kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost** je na splošno potrebna sodna odločba, s katero se konča kazenski postopek in zoper katero ni nadaljnjega pravnega sredstva, da se lahko zaprosi za različne vrste pomoči, določene z zakonom. V ta namen se lahko dokončna odločba v kazenskem postopku izpodbija v določenem roku z vložitvijo pravnih sredstev, kot so navedena v tej odločbi.

Če mi sodišče dodeli odškodnino, kako lahko zagotovim izvršitev sodne odločbe zoper storilca kaznivega dejanja in kakšno pomoč lahko dobim pri tem?

Država plača celotno pomoč ali njen del, če je storilec razglašen za delno plačilno nesposobnega.

Država s subrogacijo vstopi v vaše pravice zoper stranko, ki nosi civilno odgovornost za kaznivo dejanje, in sicer do celotnega zneska začasne ali končne pomoči, ki vam je bila odobrena kot žrtvi ali upravičencu.

Država lahko od stranke, ki nosi civilno odgovornost za kaznivo dejanje, s tožbo zahteva povračilo celotne odobrene pomoči ali njenega dela.

Navedeni ukrep se izvede, kadar je ustrezno, z upravnim postopkom prisilne izterjave in se med drugim uporabi v naslednjih primerih:

kadar je s pravnomočno sodno odločbo odločeno, da kaznivega dejanja ni bilo;

kadar po izplačilu pomoči vi kot žrtev in vaši upravičenci na kateri koli podlagi prejmete celotno ali delno odškodnino za utrpelo škodo, in sicer v treh letih po odobritvi pomoči;

kadar je bila pomoč pridobljena na podlagi predložitve lažnih ali namerno nepopolnih informacij ali na kakršen koli drug goljufiv način oziroma zaradi namerne opustitve navedbe okoliščin, zaradi katerih bi bila zahtevana pomoč zavrnjena ali zmanjšana;

kadar je odškodnina, dodeljena s sodbo, nižja od začasne pomoči.

Ta tožba se vložijo v vključitvijo države v kazenski ali civilni postopek, ki poteka, ne da bi to vplivalo na civilno tožbo, ki jo lahko vložijo državni tožilec.

Žrtvam lahko pomagajo uradi za podporo žrtvam kaznivih dejanj ali, v primeru terorističnih kaznivih dejanj, urad za informacije in podporo žrtvam terorizma pri nacionalnem višjem sodišču, ki jim zagotovijo vse informacije, ki jih potrebujejo kot žrtve kaznivih dejanj.

Uradi za podporo žrtvam kaznivih dejanj zagotovijo informacije o možnostih, ki jih imate kot žrtev za sodelovanje pri izvrševanju zaporne kazni, in vam pri tem zagotavljajo vso pomoč, ki jo potrebujete za uveljavljanje svojih zakonsko določenih pravic.

Če ste žrtev terorizma, vam urad za informacije in podporo žrtvam terorizma pri nacionalnem višjem sodišču zagotovi potrebne informacijske kanale, prek katerih lahko izveste vse o izvrševanju zaporne kazni, dokler ni v celoti odslužena, zlasti kadar so odobrene ugodnosti ali kadar je obsojenec odpuščen.

Poleg tega vam v okviru obravnave odškodninskih zadev kot žrtvi zagotovi informacije o pridobivanju potrdil o pravnomočnih sodbah, odredb, da se civilna odgovornost ne uveljavlja, ter drugih dokumentov, potrebnih za obravnavo zakonsko določene pomoči.

Zadnja posodobitev: 30/08/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.